C/2025/639

10.2.2025

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 21ης Ιανουαρίου 2025

για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Κύπρου

(C/2025/639)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263, και ιδίως το άρθρο 17,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(1) Στις 30 Απριλίου 2024 τέθηκε σε ισχύ μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία ([1]), μαζί με τον τροποποιημένο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97 σχετικά με την εφαρμογή της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος ([2]) και την τροποποιημένη οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([3]), αποτελούν τα βασικά στοιχεία του μεταρρυθμισμένου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Το πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και στην πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Προωθεί επίσης την ανάληψη ιδίας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο και επικεντρώνεται περισσότερο στον μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, σε συνδυασμό με πιο αποτελεσματική και συνεκτική επιβολή των κανόνων.

(2) Τα εθνικά μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά σχέδια που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης. Τα εν λόγω σχέδια πρέπει να επιτυγχάνουν δύο στόχους: i) να διασφαλίζουν ότι, μεταξύ άλλων έως το πέρας της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή παραμένει σε συνετά επίπεδα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα οδηγείται και διατηρείται κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ii) να διασφαλίζουν την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, κάθε σχέδιο πρέπει να παρουσιάζει μεσοπρόθεσμη δέσμευση για μια πορεία των καθαρών δαπανών ([4]), η οποία να θέτει ουσιαστικά δημοσιονομικό περιορισμό για τη διάρκεια του σχεδίου, που καλύπτει τέσσερα ή πέντε έτη (ανάλογα με την κανονική διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου στο εκάστοτε κράτος μέλος). Επιπλέον, το σχέδιο πρέπει να εξηγεί με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα διασφαλίσει την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις [συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΔΜΑ), κατά περίπτωση], καθώς και με ποιον τρόπο το κράτος μέλος θα λάβει υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης. Η περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής καλύπτει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών, το οποίο μπορεί να παραταθεί κατά έως και τρία έτη, αν το κράτος μέλος δεσμευτεί να υλοποιήσει ένα σύνολο σχετικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών (ΕΕ L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Οι καθαρές δαπάνες όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δηλαδή οι κρατικές δαπάνες μετά την αφαίρεση i) των δαπανών για τόκους, ii) των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων, iii) των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια, iv) των εθνικών δαπανών για τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, v) των κυκλικών στοιχείων των δαπανών για επιδόματα ανεργίας και vi) των έκτακτων και άλλων προσωρινών μέτρων.

(3) Μετά την υποβολή του σχεδίου, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

(4) Βάσει σύστασης της Επιτροπής, το Συμβούλιο πρέπει στη συνέχεια να εκδώσει σύσταση με την οποία να καθορίζει την πορεία των καθαρών δαπανών του οικείου κράτους μέλους και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να εγκρίνει το σύνολο των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δεσμεύσεων στις οποίες στηρίζεται παράταση της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ-ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(5) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Κύπρος υπέβαλε το οικείο εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή. Η υποβολή πραγματοποιήθηκε έπειτα από παράταση της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, όπως συμφωνήθηκε με την Επιτροπή αφού συνεκτιμήθηκαν οι λόγοι που προέβαλε η Κύπρος. Στις 15 Νοεμβρίου 2024 η Κύπρος υπέβαλε προσθήκη για την αναθεώρηση της πορείας αύξησης των καθαρών δαπανών, ώστε να αντικατοπτρίζει πιο πρόσφατα στοιχεία. Η αναθεώρηση αυτή ήταν αναγκαία, δεδομένης μιας αλλαγής στη στατιστική καταγραφή μιας σημαντικής συναλλαγής που κατέστη διαθέσιμη μετά την υποβολή του σχεδίου και είχε σημαντικό αντίκτυπο στο επίπεδο δαπανών του 2023 και, στη συνέχεια, στους προβλεπόμενους ρυθμούς και στα επίπεδα αύξησης των δαπανών του 2024 και της περιόδου προσαρμογής 2025-2028.

Διαδικασία πριν από την υποβολή του σχεδίου

(6) Για να πλαισιωθεί ο διάλογος που οδηγεί στην υποβολή εθνικών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων, στις 21 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή απέστειλε, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, την πορεία αναφοράς ([5]) στην Κύπρο. Η Επιτροπή δημοσίευσε την πορεία αναφοράς στις 15 Οκτωβρίου 2024 ([6]). Η πορεία αναφοράς βασίζεται σε ανάλυση επικινδυνότητας και διασφαλίζει ότι, έως το τέλος της περιόδου δημοσιονομικής προσαρμογής και ελλείψει περαιτέρω δημοσιονομικών μέτρων πέραν της περιόδου προσαρμογής, το δημόσιο χρέος βρίσκεται σε αξιόπιστα καθοδική πορεία ή διατηρείται σε συνετά επίπεδα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, και ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώνεται κάτω από το 3 % του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής και διατηρείται κάτω από την εν λόγω τιμή αναφοράς σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ως μεσοπρόθεσμος ορίζοντας ορίζεται η δεκαετής περίοδος μετά το πέρας της περιόδου προσαρμογής. Σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η πορεία αναφοράς συνάδει επίσης με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους και τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος. Η πορεία αναφοράς της Κύπρου ορίζει ότι, με βάση τις παραδοχές της Επιτροπής στις οποίες στηριζόταν η προηγούμενη καθοδήγηση του Ιουνίου του 2024 και την παραδοχή τετραετούς περιόδου προσαρμογής, οι καθαρές δαπάνες δεν θα πρέπει να αυξηθούν περισσότερο από τις τιμές που παρέχονται στον πίνακα 1. Η τιμή αυτή αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 4,9 % κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028).

Πίνακας 1: Πορεία αναφοράς που παρείχε η Επιτροπή στην Κύπρο στις 21 Ιουνίου 2024

	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος 2025-2028
Μέγιστη αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	5,9	5,0	4,5	4,3	4,9

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής.

(7) Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Κύπρος και η Επιτροπή διεξήγαγαν τεχνικό διάλογο από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2024. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στην πορεία των καθαρών δαπανών που προβλέπει η Κύπρος και στις υποκείμενες μακροοικονομικές παραδοχές της, ιδίως όσον αφορά τη δυνητική παραγωγή και το κενό παραγωγής. Επιπλέον, οι τεχνικοί διάλογοι εξέτασαν την προβλεπόμενη υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και στις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης για δίκαιη πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα, ενεργειακή ασφάλεια και ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων.

([5]) Η προηγούμενη καθοδήγηση που διαβιβάστηκε στα κράτη μέλη και στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή περιλαμβάνει πορείες με και χωρίς παράταση της περιόδου προσαρμογής (που καλύπτει 4 και 7 έτη, αντίστοιχα). Περιλαμβάνει επίσης τους βασικούς αρχικούς όρους και τις υποκείμενες παραδοχές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο μεσοπρόθεσμης πρόβλεψης του δημόσιου χρέους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η πορεία αναφοράς υπολογίστηκε με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφεται στο Debt Sustainability Monitor 2023 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Βασίζεται στις εαρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στη μεσοπρόθεσμη παράτασή τους έως το 2033, ενώ η μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ και οι δαπάνες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού συνάδουν με την κοινή έκθεση 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου για τη δημογραφική γήρανση (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/20a00b2c-4847-446b-a103-192958a1e11a_en?filename=Commission_prior_guidance-cyprus_en.pdf.

(8) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η Κύπρος στο σχέδιό της, δεν πραγματοποιήθηκε διαδικασία διαβούλευσης με τους σχετικούς εθνικούς συμφεροντούχους (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων) πριν από την υποβολή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι βασικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών στο πλαίσιο της προετοιμασίας του ΣΑΑ της Κύπρου.

(9) Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο της Κύπρου εξέδωσε γνώμη σχετικά με τις μακροοικονομικές προβλέψεις και τις μακροοικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2025 και το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο 2025-2027 στο πλαίσιο της διαδικασίας του προϋπολογισμού του 2025. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι παραδοχές είναι εύλογες και ότι η αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών τηρεί τις υποχρεώσεις της Κύπρου βάσει του νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ.

Άλλες συναφείς διαδικασίες

(10) Στις 15 Οκτωβρίου 2024 η Κύπρος υπέβαλε το οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025. Η Επιτροπή εξέδωσε γνώμη σχετικά με το εν λόγω σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στις 26 Νοεμβρίου 2024 ([7]).

(11) Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Κύπρος αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, η Κύπρος αντιμετωπίζει ευπάθειες που σχετίζονται με το ιδιωτικό, το δημόσιο και το εξωτερικό χρέος, οι οποίες έχουν συνολικά υποχωρήσει αλλά παραμένουν σημαντικές, ενώ το μεγάλο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διευρύνθηκε περαιτέρω.

(12) Στις 21 Οκτωβρίου 2024 το Συμβούλιο απηύθυνε στην Κύπρο σειρά ειδικών συστάσεων (CSR) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ([8]).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

(13) Σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, η Επιτροπή αξιολόγησε το σχέδιο ως εξής:

Πλαίσιο: μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση και προοπτικές

(14) Η οικονομική δραστηριότητα στην Κύπρο αυξήθηκε κατά 2,6 % το 2023, λόγω της εγχώριας ζήτησης, ιδίως της ιδιωτικής κατανάλωσης που υποστηρίχθηκε από την ανάκαμψη των πραγματικών μισθών. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 3,6 % το 2024, χάρη στις επενδύσεις και τις ισχυρές εξαγωγές, ιδίως λόγω του τουρισμού και των τομέων των ΤΠΕ και των θαλάσσιων μεταφορών. Οι δαπάνες των νοικοκυριών αναμένεται επίσης να συμβάλουν στην ανάπτυξη, αν και με βραδύτερο ρυθμό. Για το 2025 και το 2026, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ αναμένεται να παραμείνει δυναμική στο 2,8 % και 2,5 % αντίστοιχα, υποστηριζόμενη από παρόμοιους παράγοντες. Η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ αναμένεται επίσης να παραμείνει σταθερή κατά τα ίδια έτη, λόγω της ενίσχυσης της κεφαλαιακής έντασης και της ευνοϊκής δυναμικής της αγοράς εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 5,9 % το 2023 και, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, θα μειωθεί σε 4,9 % το 2024, σε 4,7 % το 2025 και σε 4,5 % το 2026. Ο πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) προβλέπεται να μειωθεί ελαφρά από 3,8 % το 2023 σε 3,5 % το 2024, και να φθάσει στο 2,3 % το 2025 και στο 2,2 % το 2026.

(15) Όσον αφορά τις δημοσιονομικές εξελίξεις, το 2023 το δημοσιονομικό πλεόνασμα της Κύπρου ανήλθε σε 2,0 % του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πρόκειται να ανέλθει στο 3,5 % του ΑΕΠ το 2024 και να μειωθεί στο 2,7 % του ΑΕΠ το 2025 και, με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει αλλαγή πολιτικής, να παραμείνει στο 2,7 % το 2026. Οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περιλαμβάνουν το σχέδιο προϋπολογισμού της Κύπρου για το 2025, το οποίο εγκρίθηκε από την κυβέρνηση τον Οκτώβριο του 2024 και το οποίο αναμένεται να ψηφιστεί από το εθνικό κοινοβούλιο τον Δεκέμβριο του 2024. Το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 73,6 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2024 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο λόγος του χρέους αναμένεται να μειωθεί στο 66,4 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2024. Προβλέπεται να μειωθεί στο 61,4 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2025 και στο 56,7 % στο τέλος του 2026. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις πολιτικής στα μεσοπρόθεσμα σχέδια αυτές καθαυτές έως ότου να υποστηρίζονται από εύλογα και επαρκώς καθορισμένα απτά μέτρα πολιτικής.

Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες μακροοικονομικές παραδοχές στο σχέδιο

(16) Το εθνικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Κύπρου καλύπτει την περίοδο 2025-2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών.

(17) Το σχέδιο περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

([7]) Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου, 26.11.2024, C(2024) 9050 final.
([8]) Σύσταση του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2024, σχετικά με την οικονομική, τη δημοσιονομική και τη διαρθρωτική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Κύπρου.

(18) Στο σχέδιο προβλέπεται δέσμευση στην πορεία των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στον πίνακα 2, η οποία αντιστοιχεί σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά 5,2 % κατά τη διάρκεια των ετών 2025-2028. Η μέση αύξηση των καθαρών δαπανών που αναφέρεται στο σχέδιο κατά την περίοδο προσαρμογής (2025-2028) υπερβαίνει την πορεία αναφοράς που είχε διαβιβάσει η Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024. Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ θα μειωθεί σταδιακά, από 3,9 % το 2024 σε 3,1 % έως το 2028. Επιπλέον, στο σχέδιο αναμένεται ότι ο ρυθμός αύξησης του αποπληθωριστή του ΑΕΠ θα παραμείνει υψηλός το 2024, κυρίως λόγω του προβλεπόμενου υψηλού αποπληθωριστή της γενικής κυβέρνησης, ο οποίος αντανακλά την αναμενόμενη πλήρη εφαρμογή του μηχανισμού αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής. Για τα επόμενα έτη, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ αναμένεται να συγκλίνει σταδιακά προς το 2 %.

Πίνακας 2: Πορεία των καθαρών δαπανών και κύριες παραδοχές στο σχέδιο της Κύπρου

	2024	2025	2026	2027	2028	Μέσος όρος της περιόδου ισχύος του σχεδίου 2025-2028
Αύξηση των καθαρών δαπανών (ετήσια, %)	2,7	6,0	5,0	5,4	4,3	5,2
Αύξηση των καθαρών δαπανών (σωρευτική, από το έτος βάσης 2023, %)	2,7	8,9	14,3	20,5	25,7	ά.α
Αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ (%)	3,9	3,6	3,3	3,3	3,1	3,3
Πληθωρισμός (αύξηση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ) (%)	3,8	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο Κύπρου και υπολογισμοί της Επιτροπής.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο δημόσιο χρέος

(19) Εάν η πορεία των καθαρών δαπανών για την οποία αναλήφθηκε δέσμευση στο σχέδιο και οι υποκείμενες παραδοχές υλοποιηθούν, το δημόσιο χρέος θα μειωθεί σταδιακά, σύμφωνα με το σχέδιο, από 66 % το 2024 σε 47,4 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028), όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα. Ο λόγος χρέους προβλέπεται να μειωθεί κατά σχεδόν 19 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ κατά την περίοδο προσαρμογής, έως το 2028. Μετά την προσαρμογή, μεσοπρόθεσμα (δηλαδή έως το 2038), ο λόγος δημόσιου χρέους προβλέπεται να συνεχίσει να μειώνεται σύμφωνα με το σχέδιο, και να φτάσει στο 27,9 % του ΑΕΠ έως το 2038 ([9]).

Πίνακας 3: Εξελίξεις του δημόσιου χρέους και του ισοζυγίου στο σχέδιο της Κύπρου

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	77,4	68,9	64,2	58,8	53,3	47,4	27,9
Ισοζύγιο της κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	3,3	3,9	2,7	2,6	2,1	2,1	0,8

Πηγή: Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο Κύπρου.

Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο και την προσθήκη του, το δημόσιο χρέος θα μειωθεί κάτω από την τιμή αναφοράς του 60 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη μέχρι το τέλος του 2026. Αυτό είναι εύλογο με βάση τις παραδοχές του σχεδίου, και το χρέος προβλέπεται να διαμορφωθεί σε ποσοστό κάτω από το 60 % του ΑΕΠ έως το 2038, σύμφωνα με όλες τις

([9]) Το σχέδιο υποβλήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2024, αλλά λαμβάνει υπόψη —μέσω της προσθήκης του— την αλλαγή στη στατιστική καταγραφή της καταβολής 360 εκατ. EUR από το κράτος στο νέο συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων υπαλλήλων, η οποία ανακοινώθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2024, δεδομένου ότι είχε σημαντικό αντίκτυπο στην πορεία αύξησης των καθαρών δαπανών.

αιτιοκρατικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων της ανάλυσης βιωσιμότητας του χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το χρέος, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο α) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Επιπτώσεις των δεσμεύσεων του σχεδίου για τις καθαρές δαπάνες στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης

(20) Με βάση την πορεία των καθαρών δαπανών και τις παραδοχές του σχεδίου, το δημοσιονομικό πλεόνασμα θα είναι 2,7 % του ΑΕΠ το 2025, 2,6 % το 2026 και 2,1 % το 2027 και το 2028. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το σχέδιο, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης δεν θα υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ στο τέλος της περιόδου προσαρμογής (2028). Επιπλέον, κατά τη δεκαετία που έπεται της περιόδου προσαρμογής (δηλαδή έως το 2038), το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν θα υπερβαίνει το 3 % του ΑΕΠ. Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με την απαίτηση για το έλλειμμα, όπως ορίζεται στο άρθρο 6 στοιχείο β) και στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της ανθεκτικότητας του ελλείμματος

(21) Αν υλοποιηθούν οι παραδοχές και οι δεσμεύσεις του σχεδίου, το διαρθρωτικό έλλειμμα θα παραμείνει κάτω από το 1,5 % του ΑΕΠ καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής. Ως εκ τούτου, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, το κοινό περιθώριο ανθεκτικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 θα εξακολουθήσει να τηρείται και, επομένως, δεν απαιτείται πρόσθετη βελτίωση του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

Συνέπεια του σχεδίου με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, δεδομένου ότι το δημόσιο χρέος θα κυμαίνεται μεταξύ 60 % και 90 % του ΑΕΠ το 2024 και το 2025 σύμφωνα με το σχέδιο, ο λόγος χρέους πρέπει να μειώνεται κατά τουλάχιστον 0,5 εκατοστιαίες μονάδες κατά μέσο όρο ετησίως έως ότου υποχωρήσει κάτω από το 60 %. Αυτή η μέση μείωση υπολογίζεται κατά την περίοδο 2024-2026 και ανέρχεται σε 5,1 εκατοστιαίες μονάδες (βλ. πίνακα 3). Επομένως, με βάση τις δεσμεύσεις πολιτικής και τις μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, η πορεία των καθαρών δαπανών που προτείνεται στο σχέδιο συνάδει με τη συνθήκη διασφάλισης της βιωσιμότητας του χρέους.

Μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου

(23) Το σχέδιο βασίζεται σε ένα σύνολο παραδοχών που διαφέρουν από τις παραδοχές της Επιτροπής οι οποίες διαβιβάστηκαν στην Κύπρο στις 21 Ιουνίου 2024. Ειδικότερα, το σχέδιο χρησιμοποιεί διαφορετικές παραδοχές για έξι μεταβλητές, όπως το σημείο εκκίνησης του διαρθρωτικού πρωτογενούς ισοζυγίου το 2024, η ελαστικότητα των εσόδων ως προς το ΑΕΠ και οι παραδοχές για την ανάπτυξη (όσον αφορά την πραγματική και τη δυνητική ανάπτυξη, καθώς και την κάλυψη του κενού παραγωγής). Ακολουθεί αξιολόγηση αυτών των διαφορών στις παραδοχές. Οι διαφορές στις παραδοχές με τον σημαντικότερο αντίκτυπο στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών παρατίθενται κατωτέρω, μαζί με αξιολόγηση κάθε παραδοχής που εξετάζεται μεμονωμένα.

— Το σημείο εκκίνησης είναι ευνοϊκότερο, δεδομένου ότι το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο το 2024 στο σχέδιο είναι σημαντικά υψηλότερο από ό,τι στις παραδοχές της Επιτροπής. Το σχέδιο χρησιμοποιεί πιο επικαιροποιημένα στοιχεία και προβλέπει ότι το διαρθρωτικό πρωτογενές πλεόνασμα θα ανέλθει στο 4,2 % του ΑΕΠ το 2024, σε σύγκριση με το προβλεπόμενο πλεόνασμα 3,5 % του ΑΕΠ στην προηγούμενη καθοδήγηση. Αυτό οφείλεται σε σημαντικά υψηλότερα από τα αναμενόμενα φορολογικά έσοδα με βάση απολογιστικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη.

— Από το σχέδιο προκύπτει διαφορετική ελαστικότητα των εσόδων ως προς το ΑΕΠ από την Επιτροπή, η οποία βασίζεται στην παραδοχή μοναδιαίας ελαστικότητας των διαρθρωτικών εσόδων ως προς το δυνητικό ΑΕΠ. Τα χαμηλότερα έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ στο σχέδιο βασίζονται σε μια πιο συνετή παραδοχή, με την αύξηση των εσόδων να συμβαδίζει με την εξέλιξη των τιμών και του εισοδήματος. Το σχέδιο βασίζεται επίσης στην παραδοχή ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα έσοδα από τη διευθέτηση συσσωρευμένων φορολογικών υποθέσεων και πιθανές βελτιώσεις στη φορολογική διοίκηση. Κατά συνέπεια, η παραδοχή αυτή θεωρείται δεόντως αιτιολογημένη. Αυτό συμβάλλει σε χαμηλότερη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών κατά την περίοδο προσαρμογής του σχεδίου από ό,τι σύμφωνα με τις παραδοχές της Επιτροπής.

— Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ θα υποχωρήσει από κατ' εκτίμηση ποσοστό 3,7 % το 2024 σε 3,1 % το 2025 και στη συνέχεια θα επιταχυνθεί περαιτέρω, φθάνοντας στο 3,3 % το 2027. Η προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής προβλέπει χαμηλότερη αύξηση, που θα ξεκινήσει από 2,8 % το 2024 και θα κορυφωθεί στο 3,0 % το 2025, προτού υποχωρήσει σταδιακά στο 1,5 % το 2027. Συνολικά, η παραδοχή του σχεδίου σχετικά με το προφίλ αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ είναι ευνοϊκότερη από την παραδοχή της Επιτροπής κατά την περίοδο προσαρμογής. Παρουσιάζει επίσης ένα πιο ευμετάβλητο προφίλ. Πέραν της περιόδου προσαρμογής,

η παραδοχή του σχεδίου για το προφίλ είναι παρόμοια με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής. Το σχέδιο βασίζεται στην παραδοχή ότι η αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ θα παραμείνει πάνω από το 3 % καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου προσαρμογής, ποσοστό υψηλότερο από τον μέσο όρο της δυνητικής ανάπτυξης περίπου 2 % σύμφωνα με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής. Επιπλέον, το σχέδιο δεν ευθυγραμμίζεται με την παραδοχή μιας πορείας δυνητικής αύξησης που θα καλύψει το κενό παραγωγής έως το 2028, γεγονός που δεν συνάδει με το πλαίσιο ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους.

Οι εναπομένουσες διαφορές στις παραδοχές δεν έχουν σημαντική επίδραση στη μέση αύξηση των καθαρών δαπανών σε σύγκριση με τις παραδοχές της Επιτροπής. Συνολικά, όλες οι διαφορές στις παραδοχές από κοινού θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών υψηλότερη από ό,τι στην πορεία αναφοράς, χωρίς αντίκτυπο στη συμμόρφωση του σχεδίου με την απαίτηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263. Ωστόσο, η Κύπρος επέλεξε μια πορεία δαπανών σύμφωνη με την πορεία αναφοράς που είχε διαβιβάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 21 Ιουνίου 2024, προσαρμοσμένη μόνο για τον αντίκτυπο της αλλαγής στη στατιστική καταγραφή μιας σημαντικής συναλλαγής, της καταβολής εισφοράς από το κράτος στο νέο συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων υπαλλήλων. Αυτό οδήγησε σε μέση αύξηση των καθαρών δαπανών η οποία είναι υψηλότερη κατά περίπου 0,3 εκατοστιαίες μονάδες από την πορεία αναφοράς της Επιτροπής λόγω του νέου σημείου εκκίνησης του 2024. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη την ανωτέρω αξιολόγηση των παραδοχών του σχεδίου σε μελλοντικές αξιολογήσεις της συμμόρφωσης με την παρούσα σύσταση.

Δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου

(24) Σύμφωνα με την ενδεικτική δημοσιονομική στρατηγική που περιέχεται στο σχέδιο, οι δεσμεύσεις για τις καθαρές δαπάνες θα υλοποιηθούν κυρίως μέσω των υφιστάμενων πολιτικών. Το σχέδιο λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο των εγκριθέντων μέτρων για τα έσοδα και τις δαπάνες, όπως οι αυξήσεις των μισθών του δημόσιου τομέα που εγκρίθηκαν το 2024, τα μέτρα για τη στήριξη των στεγαστικών αναγκών των ευάλωτων νοικοκυριών, η σταδιακή κατάργηση των μειώσεων των φορολογικών συντελεστών και η μη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των κλιμακίων φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Το σχέδιο δεν προβλέπει πρόσθετα έσοδα από τις συσσωρευμένες φορολογικές υποθέσεις, τα οποία ενδέχεται να συνεχίσουν να συμβάλλουν θετικά στην αύξηση των εσόδων σύμφωνα με τις εξελίξεις των πρόσφατων ετών. Το σχέδιο επισημαίνει ότι οι καθορισμένοι στόχοι θα επιτευχθούν χωρίς να απαιτούνται πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα. Το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος για το 2025 επαναλαμβάνει τη θέση αυτή και επιβεβαιώνει ότι η δέσμευση για τις καθαρές δαπάνες για το 2025 θα επιτευχθεί χωρίς να απαιτούνται πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα ([10]).

Μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προθέσεις στο σχέδιο που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της Ένωσης

(25) Το σχέδιο περιγράφει προθέσεις πολιτικής σχετικές με μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις διαμορφωμένες ώστε να ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών, και να λαμβάνουν υπόψη τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Το σχέδιο περιλαμβάνει εκτενή κατάλογο περίπου 50 μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αφορούν τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ, εκ των οποίων 26 λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από τον ΜΑΑ και 24 από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής.

(26) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των κλιματικών στόχων που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικά και ενωσιακά ταμεία. Τα περισσότερα από τα μέτρα πράσινης μετάβασης που περιγράφονται στο σχέδιο ενσωματώνονται επίσης στο εθνικό σχέδιο της Κύπρου για την ενέργεια και το κλίμα. Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2024 σχετικά με την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρύθμιση με την οποία αναθεωρείται και επικαιροποιείται η Εθνική Στρατηγική της Κύπρου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2023 σχετικά με την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη βελτίωση των ενεργειακών υποδομών και δικτύων, το σχέδιο περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας για να ενισχυθεί η περαιτέρω διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ταμεία της πολιτικής συνοχής) και το έργο «Great Sea Interconnector» [περιλαμβάνεται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)]. Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2023 σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, το σχέδιο περιλαμβάνει επενδύσεις για να βελτιωθεί η ενεργειακή απόδοση των σχολείων (ταμεία της πολιτικής συνοχής) και να προωθηθούν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα μεμονωμένα μέτρα ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2023 σχετικά με τη μετάβαση προς τις βιώσιμες μεταφορές, το σχέδιο περιλαμβάνει τη στήριξη της αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ) και έργων υποδομής για τα σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και στα ταμεία της πολιτικής συνοχής). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και των αποβλήτων, το σχέδιο περιλαμβάνει ένα εθνικό σύστημα για τη χωριστή συλλογή των αστικών αποβλήτων (ταμεία της πολιτικής συνοχής) και το εθνικό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ και στα ταμεία της πολιτικής συνοχής). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2019 σχετικά με τη διευκόλυνση της ενίσχυσης των ψηφιακών δεξιοτήτων, το σχέδιο περιλαμβάνει σχέδιο δράσης για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ). Προκειμένου

([10]) Βλ. Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Κύπρου, 26.11.2024, C(2024)9050 final.

να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με την ψηφιοποίηση του δημόσιου τομέα, το σχέδιο περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ και στα ταμεία της πολιτικής συνοχής) και την εισαγωγή της ηλεκτρονικής ταυτότητας. Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με τη βελτίωση της έρευνας και της καινοτομίας, το σχέδιο περιλαμβάνει τη λειτουργία του Κυπριακού Ταμείου Χρηματοδότησης Κεφαλαίου (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ), το οποίο αυξάνει τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, ιδίως για καινοτόμους εταιρείες και νεοφυείς επιχειρήσεις.

(27) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από εθνικά και ενωσιακά ταμεία. Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2024 σχετικά με τη βελτίωση της διακυβέρνησης των κρατικών οντοτήτων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, το σχέδιο περιλαμβάνει σχέδιο δράσης που καθορίζει τέσσερις πυλώνες δράσης. Προκειμένου να ανταποκριθεί στις CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, το σχέδιο περιλαμβάνει την απλούστευση των διαδικασιών για τα έργα στρατηγικής ανάπτυξης (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ), τη σύσταση Εθνικού Αναπτυξιακού Οργανισμού (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ) και τη λειτουργία του Κυπριακού Ταμείου Χρηματοδότησης Κεφαλαίου (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με την αύξηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της δικαιοσύνης του φορολογικού συστήματος, το σχέδιο περιλαμβάνει σύνολο μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με την εμπροσθοβαρή χρηματοδότηση ώριμων δημόσιων επενδυτικών έργων, το σχέδιο περιλαμβάνει έργα υποδομής για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα, την ανακαίνιση των σταθμών επεξεργασίας υδάτων και την εγκατάσταση και λειτουργία υποδομών έξυπνης μέτρησης (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2024 σχετικά με την ενίσχυση της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, το σχέδιο περιλαμβάνει ένα Νέο Σύστημα Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου και των Εκπαιδευτικών (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ), τη μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών στη δευτεροβάθμια τεχνική και γενική εκπαίδευση (περιλαμβάνεται στο ΣΑΑ), τις αναπτυξιακές δράσεις της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ταμεία της πολιτικής συνοχής), την ψηφιοποίηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ), την εφαρμογή της Στρατηγικής Διά Βίου Μάθησης 2021-2027 για την Κύπρο και την ανάπτυξη ατομικών λογαριασμών μάθησης (ΑΛΜ) (ταμεία της πολιτικής συνοχής). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με την προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, το σχέδιο περιλαμβάνει επίσης διάφορα προγράμματα (ταμεία της πολιτικής συνοχής). Προκειμένου να ανταποκριθεί στις CSR του 2019 και του 2020 σχετικά με την παροχή οικονομικά προσιτής παιδικής εκπαίδευσης και φροντίδας και επαρκούς αναπλήρωσης εισοδήματος και πρόσβασης στην κοινωνική προστασία για όλους, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα όπως η μεταρρύθμιση στην προσχολική εκπαίδευση, οι Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης + (ΔΡΑ.Σ.Ε.+) και η δημιουργία δομών στέγασης παιδιών, εφήβων με διαταραχές συμπεριφοράς, ατόμων με αναπηρία και ατόμων που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και στα ταμεία της πολιτικής συνοχής) και το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (ταμεία της πολιτικής συνοχής). Προκειμένου να ανταποκριθεί στη CSR του 2020 σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης, το σχέδιο περιλαμβάνει επενδύσεις στην επέκταση, την αναβάθμιση ή την κατασκευή νοσοκομείων (περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ).

(28) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της ενεργειακής ασφάλειας, το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα για την αναβάθμιση και την επέκταση του δικτύου και της αποθήκευσης, ώστε να καλυφθεί ένα αυξανόμενο μερίδιο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, να μειωθεί η εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, καθώς και να επεκταθούν και να επιταχυνθούν τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Για την ανάπτυξη ενεργειακών διασυνδέσεων με γειτονικές χώρες, το σχέδιο περιλαμβάνει το «Great Sea Interconnector», ένα έργο ενεργειακής υποδομής που αποσκοπεί στη σύνδεση του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας της Κύπρου και της Ελλάδας και, σε μεταγενέστερο στάδιο, του Ισραήλ.

(29) Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο δεν περιλαμβάνει μέτρα.

(30) Το σχέδιο παρέχει επισκόπηση των αναγκών της Κύπρου για δημόσιες επενδύσεις που σχετίζονται με τις κοινές προτεραιότητες της ΕΕ. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της δίκαιης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119, το σχέδιο περιλαμβάνει ανάγκες δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων ύψους 21,6 δισ. EUR, όπως προσδιορίζονται στο εθνικό σχέδιο της Κύπρου για την ενέργεια και το κλίμα με σκοπό την επίτευξη των νέων στόχων μείωσης των εκπομπών, την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης στα δημόσια νοσοκομεία και τη θέσπιση νέου συστήματος ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας, το σχέδιο περιλαμβάνει ανάγκες επενδύσεων για τη βελτίωση του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης, όπως η ανάπτυξη ενιαίας βάσης δεδομένων ηλεκτρονικών αρχείων από την Εθνική Αρχή Ηλεκτρονικής Υγείας. Όσον αφορά την κοινή προτεραιότητα των αμυντικών ικανοτήτων, το σχέδιο περιλαμβάνει ανάγκες επενδύσεων για την επέκταση και την αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων υποδομής, τη συγχρηματοδότηση κοινών ευρωπαϊκών έργων έρευνας και ανάπτυξης και τη χρηματοδότηση εθνικών έργων έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας.

Συμπέρασμα της αξιολόγησης της Επιτροπής

Συνολικά, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι το σχέδιο της Κύπρου πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

(31) Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό-διαρθρωτικό σχέδιο της Κύπρου και θεωρεί ότι η πλήρης εφαρμογή του θα συμβάλει στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών και στη στήριξη της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, καθώς και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

(32) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση του σχεδίου από την Επιτροπή. Ωστόσο, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει την αξιολόγησή της για τα μελλοντικά σχέδια σε έγγραφο χωριστό από τις συστάσεις της Επιτροπής για συστάσεις του Συμβουλίου.

(33) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής για την πορεία των καθαρών δαπανών και τις κύριες μακροοικονομικές παραδοχές του σχεδίου, μεταξύ άλλων σε σχέση με την προηγούμενη καθοδήγηση της Επιτροπής, καθώς και τις επιπτώσεις της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου στο δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές παραδοχές, αν και διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από τις παραδοχές της Επιτροπής, μεταξύ άλλων επειδή λαμβάνουν υπόψη επικαιροποιημένα μακροοικονομικά και δημοσιονομικά δεδομένα, είναι συνολικά δεόντως αιτιολογημένες και στηρίζονται σε τεκμηριωμένα οικονομικά επιχειρήματα. Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση τη γενική δημοσιονομική στρατηγική του σχεδίου και τους κινδύνους για τις προοπτικές, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν την πραγμάτωση του μακροοικονομικού σεναρίου και των υποκείμενων παραδοχών, καθώς και την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών του σχεδίου. Το Συμβούλιο σημειώνει επίσης ότι οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι ενδέχεται να ασκήσουν πίεση στις αμυντικές δαπάνες.

(34) Το Συμβούλιο αναμένει από την Κύπρο να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τη δημοσιονομική στρατηγική της ανάλογα με τις ανάγκες, για να εξασφαλίσει την υλοποίηση της πορείας των καθαρών δαπανών της. Το Συμβούλιο αποφασίζει να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις, περιλαμβανομένων εκείνων στις οποίες βασίζεται το σενάριο του σχεδίου.

(35) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι απαιτούνται περαιτέρω συζητήσεις για να εξευρεθεί πριν από τον επόμενο γύρο δημοσιονομικής εποπτείας κοινός τόπος όσον αφορά τις επιπτώσεις των σωρευτικών ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών για την ετήσια εποπτεία.

(36) Το Συμβούλιο λαμβάνει υπό σημείωση την περιγραφή της Επιτροπής σχετικά με τις μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές ανάγκες και προθέσεις που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τονίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Το Συμβούλιο, με βάση τις εκθέσεις που θα υποβάλλει η Επιτροπή, θα αξιολογεί τις εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και θα παρακολουθεί την υλοποίησή τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(37) Το Συμβούλιο προσβλέπει στις ετήσιες εκθέσεις προόδου της Κύπρου που θα περιέχουν, ειδικότερα, πληροφορίες για την πρόοδο υλοποίησης της πορείας των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται από το Συμβούλιο, και την πρόοδο υλοποίησης ευρύτερων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(38) Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263, το Συμβούλιο θα πρέπει να συστήσει στην Κύπρο την πορεία των καθαρών δαπανών, όπως ορίζεται στο σχέδιο.

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Κύπρο:

1. Να διασφαλίσει ότι η αύξηση των καθαρών δαπανών δεν υπερβαίνει τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα Ι της παρούσας σύστασης.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2025.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. DOMAŃSKI

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

Μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών
(ετήσιοι και σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης, σε ονομαστικούς όρους)

Κύπρος

Έτη		2025	2026	2027	2028
Ρυθμοί αύξησης (%)	Ετήσιοι	6,0	5,0	5,4	4,3
	Σωρευτικοί (*)	8,9	14,3	20,5	25,7

(*) Οι σωρευτικοί ρυθμοί αύξησης υπολογίζονται με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς. Οι σωρευτικοί ρυθμοί ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στην ετήσια παρακολούθηση της εκ των υστέρων συμμόρφωσης στον λογαριασμό ελέγχου.